

BLOCKCHAIN EN FISCALITEIT: WAT MOET U WETEN?

Al enkele jaren staan blockchaintechnologie en de daarmee samenhangende bitcoin en andere digitale ‘munten’ in de schijnwerpers. Met name de absurde en volatiele waarde-stijgingen van deze munt(en) trekken veel aandacht. Toch zou het voor de fiscaliteit een wijze les zijn om meer te weten te komen over de technologie achter deze munt, de zogenoemde blockchain, en de mogelijkheden die deze technologie kan bieden. Dit artikel beschrijft kort de techniek waarlangs in het bijzonder bitcoin functioneert en de eventuele fiscale gevolgen die aan het bezit van deze mogelijk zeer waardevolle digitale valuta kleven.

10

Blockchain, zoals de naam al impliceert, is een reeks van ‘blokken’ waarin informatie is opgeborgen. Er is een aantal vormen van blockchain: publiek, privaat en een hybride vorm.¹ De bitcoin blockchain is in feite een open register (publieke blockchain) waarin onder andere transacties in het netwerk worden gedocumenteerd.² Een vergelijking kan gemaakt worden met reguliere banktransacties waarbij een persoon geld overmaakt naar een andere persoon. Daarbij geldt dat de adressen moeten kloppen, dat er voldoende saldo is en dat er een validatie van overdracht moet plaatsvinden. Al deze checks worden door een partij (de bank) uitgevoerd. Bij een bitcointransactie werkt dit anders. Een peer-to-peer-netwerk, een netwerk bestaande uit alleen gebruikers, voert deze checks individueel uit. De blockchain is daarmee een decentraal register. Onder meer Satoshi Nakamoto, pseudoniem voor de bedenker van de bitcoin, ziet hierin grote voordelen ten opzichte van een centraal register zoals we dat bij banken kennen.³

Via de peers wordt de blockchain indirect geregeld, wat bij sommigen vragen oproept inzake de veiligheid van dit netwerk. Via ‘hash-beveiliging’ (een unieke 64-nummerige code per transactie) en een dubbele sleutel die voor iedere gebruiker uniek is, wordt de

blockchain veilig gehouden voor invloed van buitenaf. Er is dus sprake van een drielaags beveiliging.

Bitcoins kunnen worden verkregen via aankoop en ‘mining’; het proces waarbij transacties worden geverifieerd en toegevoegd aan de blockchain. Miners krijgen als beloning voor hun inspanning nieuwe bitcoins. In het huidige tijdperk is het vrijwel onmogelijk om bitcoin te minen vanwege de complexiteit van de codes die nu gekraakt moeten worden.⁴ De ‘gemiddelde’ crypto-enthousiast verkrijgt de crypto via aankoop, vaak met het doel deze te verhandelen. Dit kan mogelijk tot onverwachte belastingheffing leiden.

CRYPTOVALUTA IN DE AANGIFTE INKOMSTENBELASTING

Aannemende dat cryptovaluta in het algemeen meer in het bezit zullen zijn van natuurlijke personen dan rechtspersonen, wordt de vennootschapsbelasting verder buiten beschouwing gelaten. De opbouw van de Wet inkomstenbelasting 2001 veronderstellen wij bekend.

Om te komen tot belastingheffing in box 1 geldt dat sprake moet zijn van een bron van inkomen, zoals winst uit onderneming of resultaat uit overige werkzaamheden.⁵ Daarvoor moet sprake zijn van extra arbeid van een belastingplichtige (lees: meer dan normaal actief

1 P.R. de Jong, Will code be taxed? Blockchaintechnologie en kunstmatige intelligentie in de fiscaliteit, WFR 2019/17, par. 2.1.1.

2 Natkamon Tovanich, Nicolas Heulot, Jean-Daniel Fekete, Petra Isenberg. Visualization of Blockchain Data: A Systematic Review. IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics, Institute of Electrical and Electronics Engineers, 2019, #10.1109/TVCG.2019.2963018ff. #hal-02426339, par. 2.1.

3 Satoshi Nakamoto, Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System, Bitcoin.org/bitcoin.pdf.

4 Zie bron: <https://bitcoinmagazine.nl/nieuws/bitcoin-minen-was-nog-nooit-zo-moeilijk>.

5 Staatssecretaris van Financiën, Fiscale aspecten van cryptovaluta, V-N 2018/31.3, par. 1.1.

vermogensbeheer) die in causaal verband staat met structureel positieve resultaten, welke bovendien aan een subjectieve toets (voordeel beogen) en een objectieve toets (redelijkerwijs voordeel verwachten) dienen te voldoen.⁶ Dit wordt altijd getoetst aan de hand van de feiten en omstandigheden. Daarbij blijft het lastig te voorspellen in hoeverre het minen van bitcoins kan kwalificeren als een daadwerkelijke onderneming of als resultaat uit overige werkzaamheden. Uit jurisprudentie is eerder duidelijk geworden dat in ieder geval géén sprake is van een onderneming indien sprake is van een speculatief element en een resultaat dat niet beïnvloedbaar is door extra arbeid (causaal verband). Dit impliceert dat de factor arbeid een cruciaal element is in het behalen van belastbaar voordeel in box 1.⁷

Daarmee zal de meest voorkomende situatie belastingheffing in box 3 zijn. De staatssecretaris van Financiën heeft dit uitgangspunt in zijn brief van 28 mei 2018 eveneens opgenomen. Op dit moment is dat een waardering op peildatum, maar gezien het Kerstarrest van de Hoge Raad van 24 december 2021 is het nog maar de vraag hoe de werkelijke rendementsheffing voor cryptovaluta ingericht zal worden.

De uitdaging voor het ministerie van Financiën is daarmee, op dit moment, met name de handhaving op het aangeven van cryptovaluta. Tot nu toe zijn alleen instanties zoals de Amerikaanse FBI in staat om transactiestromen van cryptovaluta te achterhalen. De fiscus heeft dus onvoldoende zicht op het bezit hiervan. Op dit moment is een EU-richtlijn aanpassing in de maak om informatie-uitwisseling inzake cryptovaluta te vergemakkelijken binnen de EU. Wij betwijfelen of daarmee het probleem wordt aangepakt, daar het voor de belastingplichtige mogelijk is dat hij

deze gegevens in de aangifte inkomstenbelasting moet aangeven. Wel geeft het aan dat overheden meer regulering op cryptovaluta willen toepassen.⁸ Deze richtlijn aanpassing (ook wel DAC8) verplicht EU-landen om wetgeving te implementeren waardoor aanbieders van cryptovaluta, de crypto-exchanges, in de EU verplicht worden om informatie over hun gebruikers te delen met de Belastingdienst van de staat waarin zij zijn gevestigd. Vanuit het Nederlandse perspectief betreft dit slechts een extra controle-mogelijkheid op de bestaande verplichting om het bezit van cryptovaluta aan te geven in de jaarlijkse aangifte inkomstenbelasting.

BLOCKCHAIN, PERSPECTIEF!

De voornaamste aspecten van cryptovaluta in de fiscaliteit richten zich veelal op de kwalificatie van en belastingheffing over cryptovaluta. Wie echter verder durft te kijken, ziet dat via blokchaintechnologie (bijvoorbeeld via smart contracts) eindeloos veel mogelijkheden bestaan. Zeker bepaalde complianceprocessen kunnen middels smart contracts vele malen eenvoudiger worden. Dat zich – mogelijk op korte termijn – meer mogelijkheden aandienen, wordt mede duidelijk door de aankondiging van de ECB die in samenwerking met Amazon van plan is een digitale munt uit te brengen.⁹ Voor de adviseur kan verdere verdieping in deze technologie niet langer uitblijven. ■

Dit artikel is geschreven door mr. A.J. (Arjan) Mulders RB, verbonden aan HLB Witlox Van den Boomen en lid van de SRA-Commissie Fiscaal.

6 Rechtbank Gelderland, 23 mei 2022, 21/4562; 21/4563; 21/4564, ECLI:NL:RBGEL:2022:2836.

7 Staatssecretaris van Financiën, Fiscale aspecten van cryptovaluta, V-N 2018/31.3, par. 1.1.

8 Automatische uitwisseling van informatie uitbreiden naar cryptovaluta en 'e-money', V-N 2021/2.17.

9 Zie: https://www.europa-nu.nl/id/vwflzbu3jzh/nieuws/ecb_selecteert_amazon_voor_prototype_van

